

Project No. 12-12

SCHIMMELS Bladschimmelwaarschuwingsdienst

Projectleiders: J. Maassen en J.H.M. Schneider

1. Inleiding

De mate waarin de bladvlekkenziekte cercospora voorkomt in Nederland varieert over de jaren. De schade die cercospora veroorzaakt, kan oplopen tot 40% in de suikeropbrengst van bieten. Om deze schade te voorkomen, is een bespuiting op het juiste tijdstip vooralsnog het meest effectief. Bespuitingen tegen bladschimmels alleen uitvoeren als dit echt nodig is en niet meer dan strikt noodzakelijk. Naast cercospora spelen echter steeds meer andere schimmels, zoals ramularia, meeldauw en roest, een belangrijke rol. Met ingang van 2005 is de cercosporawaarschuwingsdienst dan ook omgezet in een bladschimmelwaarschuwingsdienst.

2. Werkwijze

2.1 Bladschimmelwaarschuwingsdienst

In de praktijk wordt voor bladschimmels een waarschuwingssysteem toegepast op basis van waarnemingen in het gewas. Voor cercospora, roest, meeldauw en ramularia geldt dat bij de eerste aantastingen een bestrijding moet worden uitgevoerd.

Medewerkers van de suikerindustrie, gewasbeschermingshandel, DLV Plant en IRS hebben tussen juni en september regelmatig bietenpercelen bezocht, mede naar aanleiding van signalen van het bladschimmeladviesmodel. Als er in het veld bladschimmels zijn waargenomen, dan is dit aan het IRS gemeld. Op basis van deze waarnemingen en informatie van het bladschimmeladviesmodel is, na onderling overleg, besloten om voor dit gebied een waarschuwing uit te laten gaan de percelen te controleren op aanwezigheid van bladschimmels en zo nodig een bestrijding uit te voeren. In 2009 is door Suiker Unie en CSV COVAS naar hun telers in bezit van een mobiel een sms gestuurd namens de bladschimmelwaarschuwingsdienst.

2.2 Meeldauwproefvelden

Eind mei heeft het IRS een bericht uitgedaan naar de buitendienst van Suiker Unie om specifiek te letten op percelen met alleen meeldauw, voor proefvelddoeleinden. Op 21 juli kwamen twee meldingen binnen. In die percelen werden inderdaad alleen kleine haarden meeldauw aangetroffen. Buiten de haarden om werd het proefveld uitgezet. Op een perceel in Noordgouwe is direct een proefveld aangelegd en zijn de behandelingen uitgevoerd. Op het andere proefveld in Den Bommel werd het proefveld afgebakend en zijn geen behandelingen uitgevoerd. In beide proefvelden was nog geen meeldauw zichtbaar. Er werden verschillende objecten aangelegd, onder andere gebaseerd op het bladschimmeladviesmodel en twee fungiciden.

2.3 Bladschimmeldemoveld

Op proefboerderij Ebelsheerd werd in samenwerking met Telen met Toekomst een bladschimmeldemoveld aangelegd met verschillende objecten, waaronder praktijkbespuiting en volgens het bladschimmeladviesmodel. Tevens werden twee objecten aangelegd, om volgens het advies van de fabrikant de bespuiting uit te voeren.

3. Resultaten

3.1 Bladschimmelwaarschuwingsdienst

Het bladschimmeladviesmodel gaf voor ongeveer de helft van het aantal weerstations eind juni gunstige weersomstandigheden voor cercospora aan. Echter, de verschillen waren ook binnen de regio's groot. Dus sommige weerstations constateerden wel veel DIV-waarden en andere stations geen. Op 17 juli kwam het eerste bladmonster met één vlekje cercospora binnen

Tabel 1. Berichten van de bladschimmelwaarschuwingsdienst voor bladschimmels in suikerbieten (2009).

gebied	datum	schimmels
Limburg	22 juli	cercospora
Zeeuws-Vlaanderen, Zeeuwse eilanden, Zuid-Holland, West-Brabant	23 juli	Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden, West-Brabant: meeldauw of roest gevonden. In Zeeuws-Vlaanderen vond de buitendienst roest en ramularia. Vanaf 27 juli werd ook cercospora gevonden in deze gebieden
Oost-Brabant, Gelderland, Overijssel, Groningen en Drenthe	27 juli	cercospora, in mindere mate ramularia of meeldauw
Flevoland	30 juli	cercospora, in mindere mate ramularia

bij IRS diagnostiek. Dit monster was afkomstig uit een perceel nabij Stein in Limburg. Op 21 juli gevolgd door een bladmonster uit de buurt van Kessel (Limburg). Herkenning is en blijft lastig, bleek ook dit jaar weer uit de ingezonden monsters. Van de ruim tachtig bladvlekkenmonsters in juli en augustus was ongeveer tweederde geen van de vier bladschimmels, maar meestal een bacterie (*pseudomonas*). In 2009 heeft de suikerindustrie naar bietentelers in alle IRS-gebieden één keer een waarschuwing verstuurd (tabel 1).

3.2 Meeldauwproefvelden

Vrij kort na het uitzetten van de proefvelden hebben de telers hun praktijkperceel gespoten. Daarmee verviel waarschijnlijk de belangrijkste infectiebron voor meeldauwontwikkeling. Op beide proefvelden trad in de loop van het seizoen geen meeldauw op. Ook andere bladschimmels waren er nauwelijks. De proefvelden zijn niet geoogst.

3.3 Bladschimmeldemoveld

Op het proefveld kwamen bladschimmels nauwelijks voor. De cercospora-aantasting werd niet hoger dan 0,03 (op een schaal van 0-5R; met 0 = gezond, 5R = zwaar aangetast) in het onbehandelde object. De roestontwikkeling kwam in onbehandeld niet verder dan 1,2 op een schaal van (0-5; met 0 = gezond en 5 = zwaar aangetast). Meeldauw kwam in kleine haarden in alle objecten voor.

4. Conclusie

4.1 Bladschimmelwaarschuwingsdienst

In 2009 trad cercospora later op dan in voorgaande jaren. In Limburg werden de eerste aantastingen gevonden. In het zuidwesten werd in eerste instantie gewaarschuwd voor meeldauw, roest of ramularia. In de week erna werden in die IRS-gebieden ook cercospora gevonden. De waarschuwing was dus precies op het moment dat er veel aantastingen zichtbaar werden. In de eerste helft van augustus breidde de aantasting van meeldauw uit. De omstandigheden voor bladschimmels waren afgelopen seizoen niet erg gunstig.

4.2 Meeldauwproefvelden

Op de proefvelden trad geen meeldauw op en daarom kunnen geen conclusies worden getrokken.

4.3 Bladschimmeldemoveld

Op het proefveld traden geen bladschimmels van economische betekenis op en daarom kunnen geen conclusies worden getrokken.